

Про діяльність БУВР Тиси у заходах міжнародного співробітництва протягом 2023 року

Протягом 2023 року на виконання плану-заходів з виконання двосторонніх Міжурядових Угод з питань водного господарства на прикордонних водах між Україною та Угорщиною, Словаччиною і Румунією, БУВР Тиси, взяло участь у 10 планових зустрічах у рамках українсько-угорського, українсько-словацького та українсько-румунського співробітництва в режимах онлайн та офлайн. Під час організації та проведенні міжнародних заходів БУВР Тиси протягом звітнього періоду було враховано прийняті Верховною Радою України та Урядом України рішення про запровадження воєнного стану в Україні через військову агресію російської федерації проти України. У зв'язку з цим, деякі зустрічі, передбачені двосторонніми Міжурядовими Угодами, проводились в режимі онлайн конференцій.

2 травня та 3-4 травня відбулася зустріч робочої групи технічних експертів з протипаводкового захисту Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод з оглядом водогосподарських об'єктів у басейні спільних водотоків на українській і словацькій територіях. Під час зустрічі Сторони інформували про виконання гідротехнічних та експлуатаційних робіт на прикордонних водотоках за 2022 рік та план на 2023 рік, про заходи вжиті під час паводку, обмін даними, роботу насосних станцій. Окремим питанням на порядку денному зустрічі було обговорення впровадження спільного проекту Програми транскордонного співробітництва FloodUZH.

17-18 травня на території Угорщини проведено засідання українсько-угорської Робочої групи із захисту від шкідливої дії вод. Під час зустрічі Сторони надали інформацію про заходи з протипаводкового захисту та захисту від внутрішніх вод, обговорили питання регулювання русла українсько-угорської прикордонної ділянки р. Тиса, управління нестачею води на спільних меліоративних системах, стан експлуатації спільної українсько-угорської АІВС—«Тиса», хід виконання та проблемні питання спільних проектів міжнародної технічної допомоги та інші актуальні питання співробітництва.

29-30 червня у м.Ужгород відбулася зустріч українсько-угорської Робочої групи з охорони якості прикордонних вод. На зустрічі проведено оцінку стану якості води в прикордонних створах та результатів спільних відборів проб води з річки Тиса. Констатовано, що в обох досліджуваних прикордонних створах за 2022 рік показники якості води відповідають класу якості «добрий стан». Також визначено, що протягом 2022 р. на українсько-угорській прикордонній ділянці р. Тиса надзвичайних забруднень прикордонних вод не було.

6 жовтня відбулася онлайн зустріч Робочої групи з питань охорони якості прикордонних вод Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод. Під час проведення зустрічі Сторони розглянули оцінку виконання плану робіт зі співпраці з охорони якості прикордонних вод за 2022 рік, оцінку якості

прикордонних вод за 2022 рік, уточнили програму співпраці з проведення відборів та аналізу проб води і план робіт зі співпраці з питань охорони якості прикордонних вод на 2023 рік та I квартал 2024 року.

18 жовтня фахівці лабораторії БУВР Тиси взяли участь у спільному відборі проб поверхневих водотоків Убля, Улічка, Уж, Латориця і Тиса у прикордонних створах на території Словаччини згідно з виконанням регламенту співробітництва. Під час зустрічі експерти також узгодили результати аналізів за I квартал 2023 року.

14-16 листопада в м. Матесалка (Угорщина) відбулася зустріч заступників Уповноважених Урядів України та Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах. Метою зустрічі було підведення підсумків діяльності Сторін протягом 2023 року в галузі захисту від шкідливої дії вод, гідрометеорології і водних ресурсів, охорони якості вод, підготовка проєкту протоколу чергової наради Уповноважених Урядів, а також проведення осіннього огляду водогосподарських споруд спільного інтересу на угорській території. У рамках зустрічі Сторони провели взаємне інформування щодо виконаних протягом звітного періоду заходів з протипаводкового захисту, актуалізували концепцію регулювання русла спільних ділянок р. Тиса Вилоч – Сотмарчеке та Лоня-Соломоново, яка включає детальний опис стану українсько-угорської прикордонної ділянки річки Тиса, здійснили взаємне інформування про завдання та виконані впродовж 2023 року роботи з вдосконалення та покращення роботи спільної автоматизованої інформаційно-вимірювальної системи (АІВС-«Тиса»). У рамках виїзної програми, експерти Сторін оглянули водогосподарські споруди річок Тиса та Красна, зокрема впускну і випускні споруди та дамби обвалування польдера Берег, роботи з реконструкції протипаводкових дамби р. Красна, та автоматизовану станцію на ній, насосну станцію в с. Нодьчед.

29 листопада- 1 грудня в м. Ужгород відбулася чергова XXV нарада Уповноважених Урядів України і Угорської Республіки. У рамках заходу було підведено підсумки діяльності на українсько-угорських прикордонних водах за період жовтень 2021 - грудень 2023 років. Фахівці провели взаємне інформували та підвели підсумки діяльності із захисту від шкідливої дії вод, гідрометеорології та охорони якості прикордонних вод, аналізуючи роботи виконані відповідними робочими групами та експертами. Також важливим питанням порядку денного було обводнення прикордонних меліоративних систем з річок Боржава і Тиса та дослідження можливостей управління нестачею води. В рамках цього, на сьогодні на українській стороні виконуються роботи з розчистки магістрального каналу Верке з метою майбутнього обводнення Берегівської водогосподарської системи обох країн, а на угорській території – обводнення регіону Берег самопливом шляхом забору під час паводків на Тисі води та її акумулювання в каналах з метою пом'якшення негативних наслідків засух. Сторони обговорили можливості обводнення спільної Батарської водогосподарської системи з р. Тиса згідно розробленого у 2015-му році ТЕО реконструкції системи. Сторони також інформували одна одну про стан реалізації Спільної Українсько-Угорської Протипаводкової Програми Розвитку, обмінялись інформацією про виконані протягом звітного

періоду заходів з вдосконалення та експлуатації спільної українсько-угорської телеметричної системи АІВС-«Тиса», а також реалізацію спільних проєктів міжнародної технічної допомоги.

5-7 грудня в Калужа, Словаччина відбулась чергова зустріч заступників Уповноважених Урядів та керівників Робочих груп Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод. У ході зустрічі Сторони проаналізували діяльність технічних експертів з протипаводкового захисту, Робочих груп з гідрометеорології та з питань охорони якості прикордонних вод за 2023 рік, обговорили актуальні питання співробітництва, а також підготували проєкт Протоколу XVIII засідання Українсько-словацької комісії з питань прикордонних вод за період 2019-2023рр. Під час зустрічі Сторони здійснили огляд водогосподарських споруд в басейні р. Бодрог.

5-8 грудня в Калужа, Словаччина відбулось XVIII засідання Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод за участі заступників Уповноважених Урядів та керівників Робочих груп обох Сторін. На XVIII засіданні Комісії Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва на прикордонних водотоках за період 2019-2023 роки, зокрема щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, виконання гідротехнічних та експлуатаційних робіт, охорони якості прикордонних вод, гідрометеорологічної ситуації в регіоні та впровадження спільних міжнародних проєктів.

12-13 грудня відбулася онлайн зустріч українсько-румунської робочої групи з проблем р.Тиса за участі експертів з оцінки якості води та експертів з питань гідрометеорології. Керівники робочої групи обох Сторін разом з експертами проаналізували роботу Робочої групи протягом 2019, 2020, 2021 та 2022 років, у тому числі виконання положень трьох діючих Регламентів про співпрацю, та встановили, що заходи, заплановані на рівні робочої групи з проблем річки Тиса виконані, враховуючи пандемічні обмеження протягом 2019-2022 рр. та теперішню ситуацію в Україні. Систематичні відбори проб води проводились згідно з планом-графіком.

Згідно з регламентами співробітництва забезпечено взаємне інформування сусідніх країн щодо гідрометеорологічної ситуації та стану водних об'єктів.

Участь у міжнародних організаціях та проєктах Програми транскордонного співробітництва Європейського Союзу

У рамках реалізації проєктів SAFETISZA, FloodUZH та TiszaMonitorNET Програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020, БУВР Тиси проводило роботу згідно з Грантовими угодами та планом заходів цих проєктів і завершило їх реалізацію у 2023 році.

Зокрема, у рамках проєкту SAFETISZA виконано наступні заходи проєкту:

- будівництво протипаводкової дамби на ділянці теково –Гетиня,
- будівництво центру з протипаводкового захисту в с. Тисобикень, його облаштування необхідною побутовою технікою, меблями,

- виконано поточний ремонт берегоукріплення на лівому березі р.Тиса біля с. Гетиня,
- придбано мікроавтобус HUNDAI Staria,
- проведено 2 семінари з підвищення обізнаності громадськості щодо організації протипаводкового захисту під час надзвичайних ситуацій, семінар з презентації інфраструктурних заходів на угорській території проєкту та одну навчальну поїздку на цільовій території проєкту, Проведено робочі зустрічі з партнерами проєктів, підготовлено необхідні документи для продовження проєкту та його реєстрацію, зміни до Партнерської угоди, підготовлено запити до СТС про зміни у проєкті для Головного Бенефіціара і партнерів.

Фахівці БУВР Тиси взяли участь у міжнародній конференції у Будапешті, де представили результати проєкту. У жовтні 2023 року проведено заключну конференцію проєкту, а також підготовлено матеріали до заключного звітування.

У рамках проєкту FloodUZH завершено всі заходи проєкту. Зокрема, проведено перереєстрацію проєкту у зв'язку з його продовженням до 31 серпня 2023 року, підготовлено запити до СТС про зміни у проєкті, проведено ряд зустрічей з словацьким та українськими партнерами. У рамках заходу з моделювання та картування загроз і ризиків в басейні р.Уж відбулося представлення результатів роботи на засіданні міжвідомчої робочої групи із запровадження планів управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах районів басейнів річок за участі представників Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державного агентства з водних ресурсів, Українського гідрометеорологічного інституту, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Завершено роботи з проєктування регулюючої споруди на р. Уж у межах міста Ужгород. Інститутом гідробіології НАН України проведено дослідження і підготовлено звіт щодо біорізноманіття гідробіонтів р. Уж з метою визначення потенційного впливу запланованих гідротехнічних споруд на екологічний стан Ужа в межах м. Ужгород. Проведено дві навчальні поїздки для фахівців на цільовій території проєкту басейну річки Уж в Словаччині та Україні. Організовано і проведено семінар для місцевих громад з передачею картографічного матеріалу, круглий стіл щодо проблем паводків та засух у басейні р.Уж і шляхи їх вирішення в рамках проєкту, Заключну конференцію проєкту. Підготовлено запити до СТС щодо змін до бюджету проєкту, проаналізовано виконання заходів і бюджету проєкту з метою підготовки фінального звіту. Надано консультації партнерам проєкту щодо фінального звітування. Фахівцями БУВР Тиси підготовлено фінальний звіт проєкту та завантажено його у систему ІНТЕРРЕГ + і подано на перевірку аудиту. Також фахівці БУВР Тиси взяли участь у зустрічі з представником СТС з метою проведення заключного моніторингу проєкту, надано необхідну інформацію та матеріали.

Також фахівці БУВР Тиси взяли участь в онлайн нарадах з Секретаріатом Кабінету Міністрів України для обговорення стану реалізації проєктів, на якій представлено результати впровадження проєктів.

У рамках проєкту TiszaMonitorNet виконано роботи по будівництву 8 автоматизованих гідропостів, встановлено 7 відеокамер моніторингу якості

води на існуючих гідрометеорологічних станціях. У рамках проєкту здійснено сертифікацію АІВС Тиса згідно з міжнародним стандартом ISO90001:2015, оновлено ІТ інфраструктуру БУВР Тиси, реконструйовано диспетчерську кімнату та кризовий центр, встановлено сучасне обладнання, проведено семінар для зацікавлених сторін, підготовлено інформаційні матеріали. Фахівці БУВР Тиси також взяли участь у заходах проєкту на угорській території. Реалізацію проєкту завершено у грудні 2023 року.

Відділом міжнародного співробітництва та міжнародних проєктів БУВР Тиси ведеться щоденний менеджмент і моніторинг проєктів на консолідованому рівні, систематична кореспонденція, консультування та комунікація з партнерами та СТС, щомісячне звітування Закарпатській ОВА.

У рамках участі у Міжнародній комісії із захисту р. Дунай експертка БУВР Тиси взяла участь у засіданнях Експертної групи з протипаводкового захисту МКЗД, які відбулися 25-26 квітня та 11-12 жовтня 2023 року. На зустрічах обговорювалися питання розробки оновлених Планів управління паводковими ризиками, створення Дунайської гідрологічної інформаційної системи (DanubeGIS), розробку проєктних пропозицій щодо впровадження Плану управління басейну р.Тиса.